

Listayhtiötilaisuus taloudellisesta raportoinnista

27.11., 30.11. ja 4.12.2017

Ohjelma	8.30	IFRS-tilinpäätösvalvonta <ul style="list-style-type: none">▪ Vuoden 2017 valvonta▪ Valvonnan kohdentuminen vuonna 2017 <i>toimistopäällikkö Tiina Visakorpi</i>
	9.00	Suuret IFRS-hankkeet – käyttöönottoa vaille Ajankohtaista kansallisesta tilinpäätössääntelystä <i>johtava tilinpäätösasiantuntija Virpi Haaramo</i>
	9.30	IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen <ul style="list-style-type: none">▪ ESMAn selvitys 2017▪ Finanssivalvonnan valvontahavaintoja <i>tilinpäätösasiantuntija Nina Oker-Blom</i>
	9.50	Kahvitauko
	10.20	Listayhtiöiden tilintarkastajien valvonta <i>tilintarkastusvalvonnan johtaja Riikka Harjula / laadunvarmistusyksikön päällikkö Maria Koivusalo, Patentti- ja rekisterihallitus</i>
	10.40	Listayhtiöiden tilinpäätösraportointi digiaikaan <i>johtava digitalisaatioasiantuntija Hanna Heiskanen ja tilinpäätösasiantuntija Riitta Pelkonen</i>
	11.00	Ajankohtaista MAR-sääntelystä <i>lakimies Pia Ovaska</i> Havaintoja vaihtoehtoisten tunnuslukujen esittämisestä taloudellisissa raporteissa <i>markkinavalvoja Anu Lassila-Lonka ja markkinavalvoja Minna Toiviainen</i> EMIR-katsaus <i>johtava asiantuntija Esa Pitkänen</i>
	12.00	Tilaisuus päättyy

IFRS-tilinpäätösvalvonta 2017

Tiina Visakorpi, toimistopäällikkö

1

IFRS-valvonta vuonna 2017

2

IFRS-valvonnan painoalueet vuoden 2017 tilinpäätöksissä

3

Muita kuin taloudellisia tietoja koskeva raportointivelvollisuus

4

Tilintarkastajien raportointi

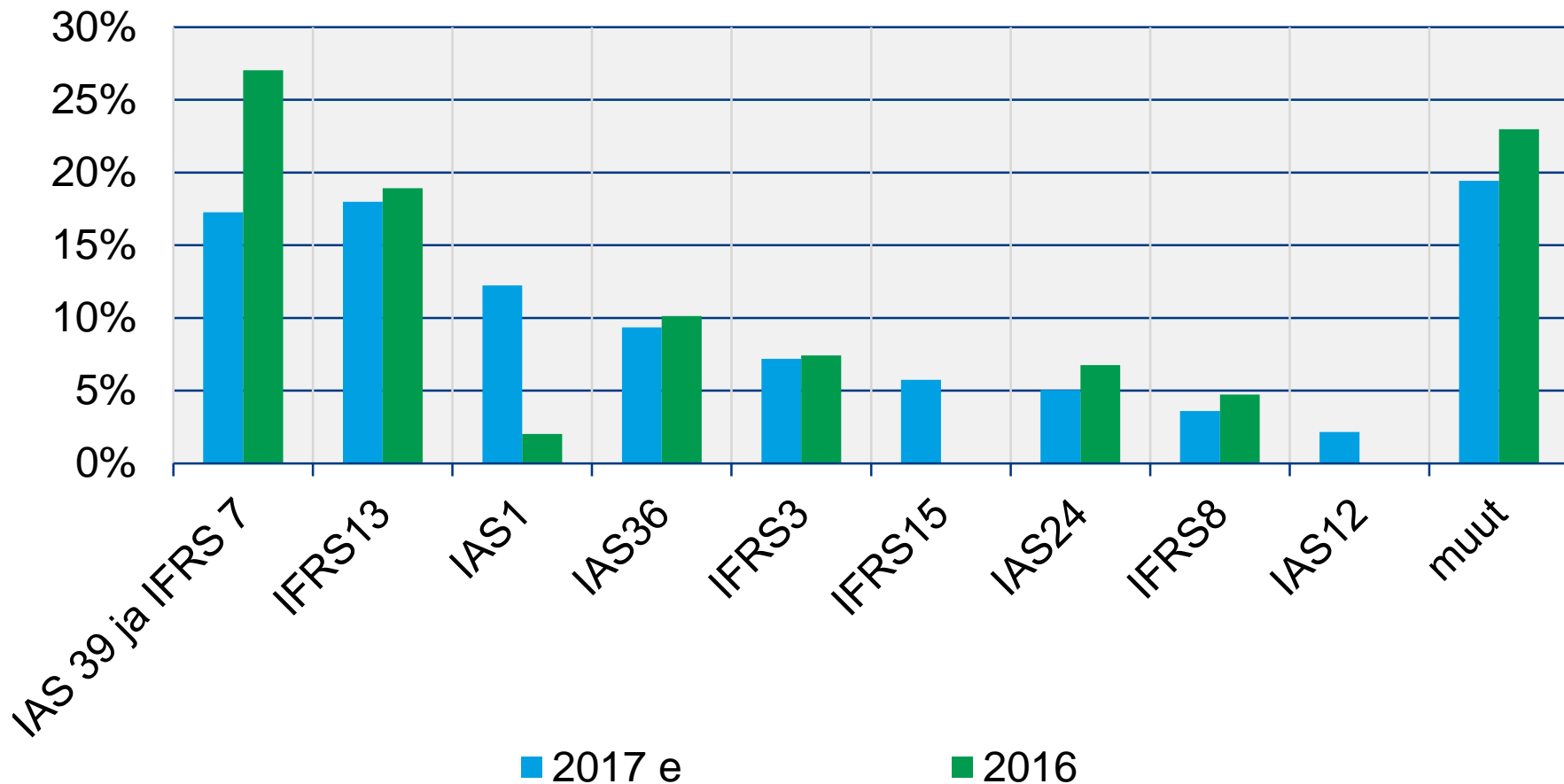
- ESMA julkaisi 7.7.2017 vertaisarvion tulokset (*Peer Review on Guidelines on Enforcement of Financial Information*)
 - Kysely kaikille eurooppalaisille valvontaviranomaisille
 - Valvojista koostunut ryhmä kävi paikan päällä tarkemmin läpi 7 maan valvojan toimintaa (Fiva ei kohteena)
- Vertaisarvio koski eräitä ESMA:n ohjeiden periaatteita, joissa määritellään IFRS-valvojen toimintatapoja
 - Muutamien maiden henkilöresurssit eivät riittäviä (HU, LV, SE, UK) tai olemassa olevia voimavaroja ei allokoida riittävästi IFRS-valvontaan (EL, MT, PT, RO)
 - Henkilöstöllä yleisesti hyvä koulutus- ja kokemustausta
 - Kaikki maat eivät noudata ohjetta yhtiöiden valintamenetelmästä (MT, PT, RO, SE, UK)
 - Valvontaprosesseissa oli eroja kuten esimerkiksi eräät valvojat valvovat ainoastaan esittämistä ja toiset valvojat eivät suorita riittävässä määrin full review -valvontaa

Valvonta	2017e	2016
Full review	14	9
Teemavalvonta	2	6
Reagoiva valvonta	7	1
Esitteiden IFRS-valvonta	12	13

Selvityksiä	2017e	2016
Selvitys IFRS 9:n käyttöönotosta	14	15
Selvitys IFRS 15:n käyttöönotosta	79	30
Kartoitus IAS 12 Epävarmat veropositiot	-	30
Selvitys heikossa taloudellisessa tilanteessa olevista yhtiöistä	-	n.10
Teemaselvitys valuuttariskin esittämisestä	-	10

Valvontahavainnot standardeittain

Finanssivalvonta

- Määrälliset ja laadulliset tiedot rahoitusriskeistä ovat puutteellisia tai puuttuvat kokonaan osassa tilinpäätöksiä (IFRS 7)
 - Tiedot luottoriskistä ja arvonalennusten määrästä
 - Maksuvalmiusriskiä kuvaava maturiteettitaulukko ja tiedot sen hallinnasta
 - Valuuttariskiä ja korkoriskiä kuvaavat tiedot
- Rahoitusvelkojen luokittelu taseessa ja kovenantit (IAS 1.69, IAS 1.73–75)
 - Jos yhteisö rikkoo pitkäaikaisen lainasopimuksen ehtoja (kovenantit eivät täyty), tulee velka luokitella lyhytaikaiseksi
 - Jos yhteisö saa rahoittajalta vahvistuksen siitä, että velkaa ei vaadita maksettavaksi rikkomuksen perusteella, tulee rahoittajan vahvistuksen kattaa seuraavat 12 kk. Muutoin velan luokittelu lyhytaikaiseksi
 - Riittävän yksityiskohtaisia tietoja ei aina annettu kun kovenanttiehdot rikkoutuneet (esim. lainamäärät)
- Muut havainnot koskevat mm. (IAS 1, IAS 39, IAS 32)
 - Rahoitusinstrumentin määritelmää ja kirjaamista
 - Suojauslaskennan soveltamista ja esittämistä
 - Pääoman hallintaa koskevia tietoja

Laskennallisten verovelkojen laskenta kiinteistösijoitustoimialalla (IAS 12)

- IFRS 3:n mukaiset liiketoimintojen yhdistämiset
 - Laskennalliset verot kirjataan konserniin kuuluvan kiinteistöyhtiön omistaman sijoituskiinteistön käyvän arvon ja kyseisen kiinteistöyhtiön verotuksen pohjana olevan sijoituskiinteistön verotuksellisen arvon (verotuksessa poistamaton hankintameno) välisestä erosta hankinta-ajankohtana ja sen jälkeen. Kiinteistöyhtiön osake ei ole laskennan pohjana
- Omaisuuserähankintana hankittu sijoituskiinteistö
 - Laskennallinen verovelka kirjataan edellä kerrotulla tavalla lukuun ottamatta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä syntynyttä verovelkaa (IAS 12.15(b))
 - Laskennallinen verovelka tulee siten kirjattavaksi hankinnan jälkeisistä käyvän arvon muutoksista sekä muista hankinnan jälkeisten veronalaisten väliaikaisten erojen muutoksista esim. sijoituskiinteistön verotuksellisen arvon vähentyessä poistojen takia
- Fivan kanta perustuu IFRS Interpretation Committee'n heinäkuussa 2014 esittämään kannanottoon (agenda decision)

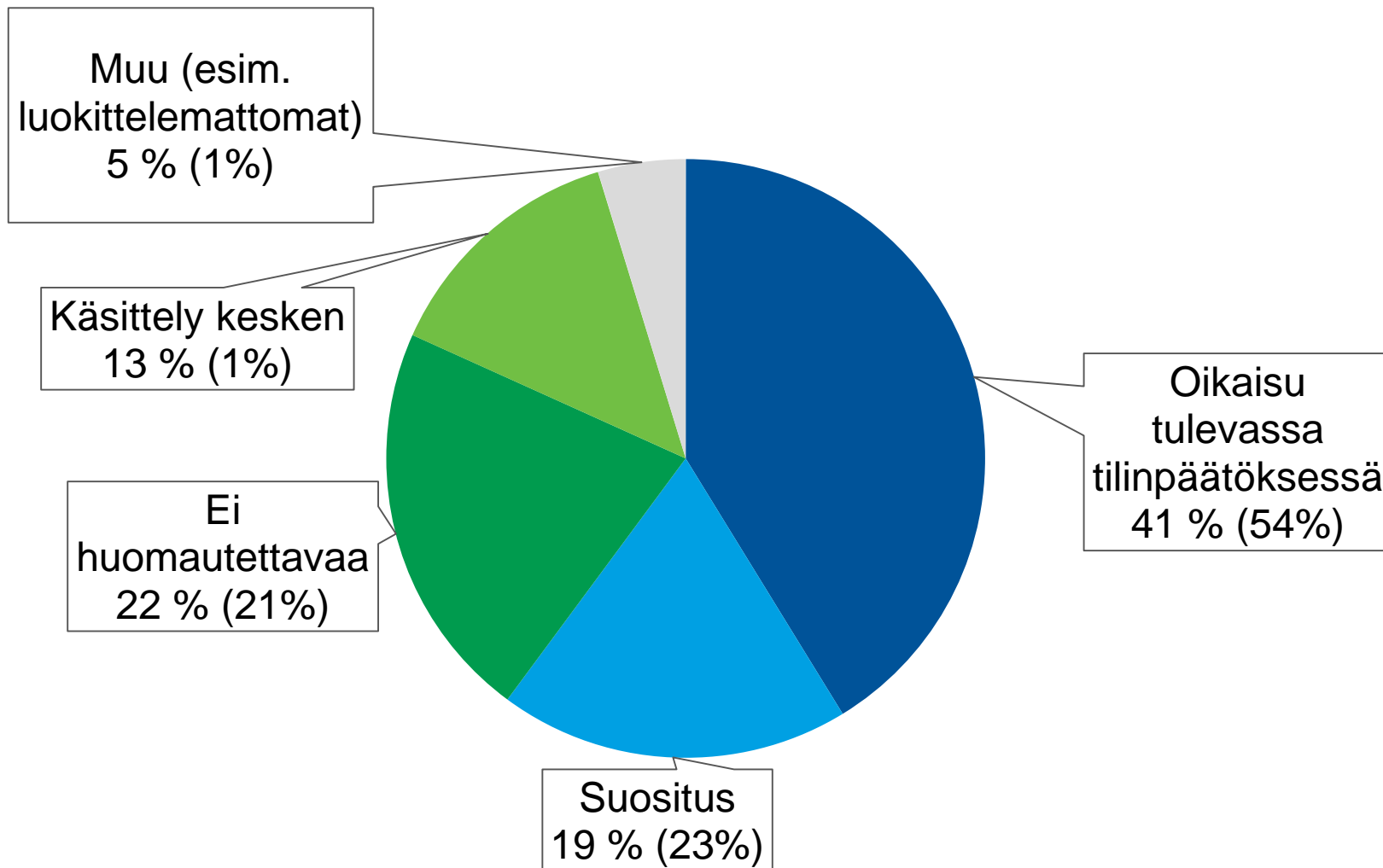

Valvonnan tulokset julkaistaan vuosittain tilinpäätösvalvontaa koskevassa ESMA:n toimintakertomuksessa

www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-publishes-2016-annual-report

- Herkkyysanalyysien vaihteluvälit eivät perusteltuja
 - Esim. hyödykehintojen vaihteluväli 5 % kun hyödykehinta oli kaudella -47%
- Kolmannes ei esittänyt yhtiökohtaista kuvausta tai kuvausta johdon lähestymistavasta, kun diskonttaus korko oli nimetty keskeiseksi oletukseksi
- Maariskille ja/tai valuuttakurssiriskille altistuneista yhtiöistä, joilla oli merkittäviä rahoitusinstrumentteja, yli 80 % esitti täyden herkkyysanalyysin valuuttakurssiriskistä ja vielä suurempi osa kertoi, kuinka se hallinnoi tätä riskiä
- ESMA on suosittanut, että liikkeeseenlaskijoiden, joiden käyttöpääomassa on tapahtunut merkittävä muutos edellisvuoteen verrattuna, tulisi esittää tarkempi erittely tästä. Yli kaksi kolmasosaa liikkeeseenlaskijoista esitti tällaisen erittelyn
- Tietoa myös Markkinat-tiedotteessa 1/2017 (sivut 3-7):
www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Markkinat/Documents/Markkinat_1_2017.pdf

Yhtiöltä edellytetyjen toimenpiteiden jakautuminen yksittäisten valvontahavaintojen perusteella 2016

IFRS-valvonnan painoalueet vuoden 2017 tilinpäätöksissä

ESMAN painoalueet – European common enforcement priorities (ECEP)

- Liitetiedot uusien IFRS-standardien käyttöönoton vaikutuksista tilinpäätöksiin (IFRS 9, IFRS 15 ja IFRS 16)
 - Dokumentissa poikkeuksellisen laaja liite
- Liiketoimintojen yhdistäminen
- Rahavirtalaskelmat
- Muuta huomioitavaa
 - Muun kuin taloudellisen tiedon raportointi
 - ESMA muistuttaa tilinpäätös- ja transparenssidirektiivien vaatimuksista, joiden mukaan toimintakertomuksen on oltava oikean kuvan antava selostus yrityksen liiketoiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta ml. merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät
 - AML:n yhtenevä vaatimus (AML 7 luvun 6 §)
 - Fivan täsmennys toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen erillisyydestä: www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Valvottavatiedotteet/Pages/03_2017.aspx
 - ESMAN ohje vaihtoehtoisista tunnusluvuista
 - Brexit ja sen vaikutukset tilinpäätökseen

www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-340_esma_european_common_enforcement_priorities_2017.pdf

- ESMA kiinnittää huomiota seuraaviin tilinpäätöskäsittelyihin tilinpäätöksissä 2017:
 - Aineettomat hyödykkeet
 - Tarkastelujakson aikana tehdyt korjaukset käypiin arvoihin
 - Edulliset kaupat
 - Pakollinen ostotarjous
 - Saman määräysvallan alla olevat liiketoimintojen yhdistämiset
 - Ehdollinen vastike
 - Liitetiedot käyvän arvon määrittelyssä käytetyistä menetelmistä
- Enemmän tietoa liiketoimintojen yhdistämisestä käsittelevässä raportissa vuodelta 2014:
www.esma.europa.eu/document/review-application-accounting-requirements-business-combinations-in-ifs-financial
- Fivan esitys asiasta (sivut 98-113):
www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/IFRS/Julkaisut/Esitykset/Documents/Fivan_listayhtiolaisuus_2014_kalvot.pdf

- ESMA muistuttaa liikkeeseenlaskijoita siitä, että IAS 7.44A on voimassa 1.1.2017 alkaen
 - ”Yhteisön on esitettävä tietoja, jotka antavat tilinpäätöksen käyttäjille mahdollisuuden arvioida rahoituksesta johtuvien velkojen muutoksia, mukaan lukien sekä rahavirroista aiheutuvat muutokset että muutokset, joihin ei liity rahavirtaa.”
 - ESMA suosittelee tietojen esittämistä taulukkomuodossa
 - Fiva pitää sääntelymuutosta tärkeänä
- ESMA korostaa yhtiökohtaisia laatimisperiaatteita siitä, mitkä yhtiön instrumenteista tai luottojärjestelyistä täyttävät rahavarojen määritelmän IAS 7.6-7 mukaan
- ESMA muistuttaa lisäksi, että on esitettävä tietoa sellaisista rahavaroista, jotka eivät ole konsernin käytettävissä IAS 7.48 mukaan

- IFRS 9:n noudattamisen valvonta myös pankkivalvonnan tarpeiden näkökulmasta (SSM)
- Fiva kartoittaa muiden kuin taloudellisten tietojen esittämistä ja tietojen esittämispaikkaa yleisemmin vuosikertomuksissa
- Esitteiden IFRS-tiedot etenkin IPO:issa tärkeässä asemassa Fivan esitehyväksyntätehtävän takia
- Fivan kommunikointi tarkastusvaliokuntien kanssa
- Yhteistyö PRH:n tilintarkastusvalvonnan kanssa
- Vuoropuhelu luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden tilintarkastajien kanssa

Muita kuin taloudellisia tietoja koskeva raportointivelvollisuus

Muista kuin taloudellisista tiedoista laadittava selvitys (NFI)

- Tutkimustuloksia siitä, että vastuullisuusasioiden huomiointi ja niistä raportoiminen parantavat yhtiöiden taloudellista suoriutumista
 - Parantaa toimintaympäristöön liittyvien riskien tunnistamista ja hallintaa
 - Auttaa tunnistamaan toiminnan kehittämiskohteita
- Raportointivelvollisuuden täyttäminen siten, että selvitys antaa tilinpäätöksen käyttäjälle mahdollisimman hyödyllistä informaatiota mm. toimiala huomioiden
 - Komission ei-sitova ohjeistus (*Guidelines on non-financial reporting*) raportointiperiaatteista, joka sisältää myös esimerkkejä raportoitavista tiedoista
 - Kansalliset, EU:n tasoiset ja kansainväliset raportointikehykset

- KPL 1:6a §:n mukaisesta suurkonsernista, jonka yhteenlaskettu työntekijämäärä on tilikauden aikana keskimäärin yli 500 henkilöä ja jonka emoyhtiönä on yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö, tulee myös laatia NFI-selvitys
- NFI-selvityksen laatimisen ja julkaisemisen suhteen direktiivin mahdollistamat kolme tapaa
- Tilintarkastajan tarkistettava (KPL 3a:6 §), että selvitys on annettu ja että tiedot ovat yhdenmukaisia tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen kanssa
 - Raportointi tilintarkastuskertomuksessa vain siinä tilanteessa, mikäli raporttia ei ole annettu tai mikäli tiedot eivät ole yhdenmukaisia

NFI-tietojen julkaisutavat Pohjoismaissa

Tiedot sisällytettävä osaksi toimintakertomusta (n. kolmannes jäsenvaltioista valinnut tämän tavan)

Tiedot voidaan antaa osana toimintakertomusta tai
Erillisenä selvityksenä, joka julkaistava samanaikaisesti toimintakertomuksen kanssa

Tiedot voidaan antaa osana toimintakertomusta tai
Erillisenä selvityksenä, joka julkaistaan samanaikaisesti toimintakertomuksen kanssa tai

Tiedot voidaan julkaista yhtiön verkkosivuilla viimeistään 6 kk:n kuluessa tilinpäätöspäivästä, jolloin toimintakertomuksessa viitattava näihin tietoihin

Hyödyllistä tietoa uudessa julkaisussa:

www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/1711-NFRpublication-GRI-CSR-Europe.pdf

Muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen valvonta

- Fiva valvoo AML:n ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista (AML 1:6 §)
 - Muiden kuin taloudellisten tietojen esittämisestä erillinen säännös AML 7:7a §:ssä
 - Monimuotoisuutta koskevien tietojen esittämisestä säännökset valtiovarainministeriön asetuksessa arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (1020/2012: 7 §)
 - Monimuotoisuutta koskevat tiedot esitetään osana hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavaa selvitystä
- ESMA suunnittelee vuonna 2018 tapoja valvoa muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen esittämistä tavoitteena valvonnan harmonisointi
- Fiva kartoittaa vuonna 2018 muiden kuin taloudellisten tietojen esittämistä

Tilintarkastajien raportointi

- Tilintarkastajan lisäraportti PIE-yhteisöjen tarkastusvaliokunnalle (Tilintarkastusasetuksen artikla 11)
 - Kattava selostus tehdystä työstä sekä ilmenneistä merkittävistä seikoista, havainnosta ja puutteista
 - Tulee sisältää mm. arviot tilinpäätöseriin sovellettavista arvostusmenetelmistä sekä perustelut harkintaan perustuville ratkaisuille, mikäli toiminnan jatkuvuuteen liittyy merkittävää epävarmuutta
 - Fiva käyttää valvonnassaan lisäraporteista saatavia tietoja

→ Tarkastusvaliokuntien kommunikointi tilintarkastajien kanssa voi laajentua ja teknistyä

- Listayhtiön tilintarkastuskertomuksen uudistukselle jatkoa
 - Lisäinformaatiota mm. toimeksiannon kestosta, muista kuin tilintarkastuspalveluista sekä tarkastusvaliokunnalle annetusta lisäraportista
 - Fiva käyttää valvonnassa tilintarkastuskertomuksista saatavaa tietoa

→ Huomioitava tilinpäätösraportoinnin näkökulmasta seikat, joihin tilintarkastaja kiinnittänyt huomiota (Key Audit Matters)

Mitä IFRS-valvonta tarkoittaa listayhtiöille?

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Suuret IFRS-hankkeet – käyttöönottoa vaille

Virpi Haaramo, johtava tilinpäätösasiantuntija

Vaikutustiedot IFRS 15:n ja IFRS 9:n käyttöönotosta

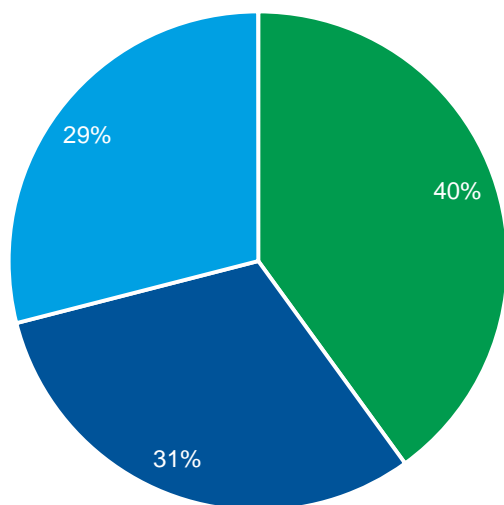
ESMAN selvitys 27.10.2017 ja Fivan valvonta vuonna 2017

48 listattua luottolaitosta 21 jäsenmaasta (IFRS 9) ja 47 ei-rahoitustoimintaa harjoittavaa yhtiötä 26 jäsenmaasta (IFRS 15)

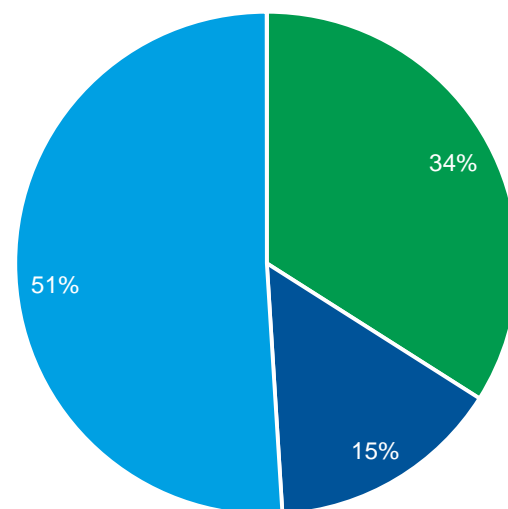
- Vuoden 2016 tilinpäätökset ja 2017 puolivuotiskatsaukset
- www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-364_summary_of_results_of_the_fact_finding_exercise_on_ifrs_9_and_ifrs_15.pdf

IFRS 9

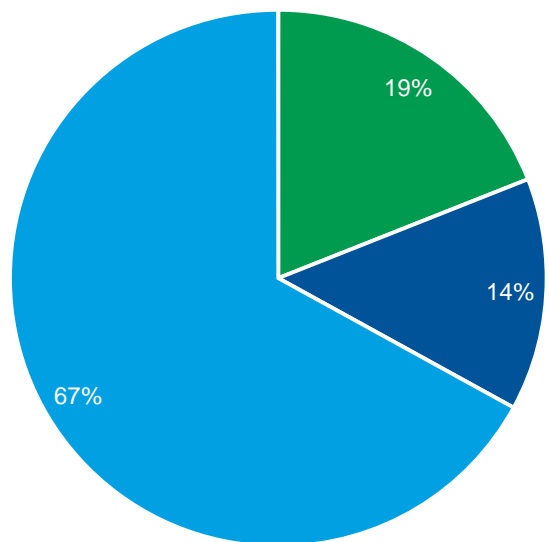
- Tietoja keskeisistä käsitteistä
- Boilerplate-tieto
- Ei tietoa

IFRS 15

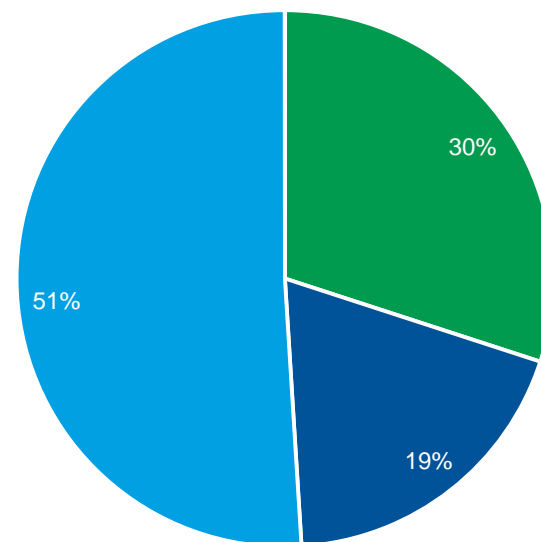

IFRS 9

IFRS 15

- Määrällinen vaikutustieto
- Tietoa ei vielä saatavilla
- Ei tietoa

- Käyttöönoton vaikutusten läpinäkyvyyden taso alhainen
 - Erityisesti puolivuotiskatsaukset
- Vain harvat yhtiöt antoivat sekä laadullista että määrällistä tietoa odotetuista vaikutuksista
- Liitetietojen laatu vaihteli
- Yli puolet otoksen yhtiöistä oli laajentanut esitettäviä tietoja 2017 puolivuotiskatsaukseen
 - Kuitenkin tiedon määrä rajallista ja uusien standardien vakiolausekkeiden mukaista

- Listayhtiöiden liikevaihdon sääntely muuttuu 2018 – sijoittajat odottavat informaatiota muutoksesta (Markkinat-tiedote 1/2017)
 - 70 yhtiön antamat vaikutustiedot IFRS 15:n käyttöönotosta
 - www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Markkinat/Documents/Markkinat_1_2017.pdf
- Fivan kirje tarkastusvaliokunnille koskien IFRS 15:n käyttöönottoa
 - Hyvin perusteltu johdon harkinta ja riittävä dokumentointi
 - Fivan mielestä tarkastusvaliokuntien tulee varmistua, että dokumentointi on riittävää
- 2017 aikana yhtiöiden tilinpäätösten valvonnassa (full review), listautumisissa tai niihin rinnastettavissa olevissa järjestelyissä (esitteet) on yhtiöille esitetty
 - Pyyntöjä analyyseistä ja muusta dokumentaatiosta
 - Kysymyksiä tarkastusvaliokuntamateriaalista standardien käyttöönotossa

IFRS 9:n käyttöönotosta luottolaitoksissa

IFRS 9:n käyttöönotto – Euroopan valvojen toimenpiteitä

- EBA (Euroopan pankkiviranomainen) ja EKP:n pankkivalvonta seuranneet IFRS 9:n käyttöönottoa
- ESMAn selvitys IFRS 9:n käyttöönotosta annetuista vaikutustiedoista (esitetty edellä)
- ESMAssa
 - Arvioitu rahoitusvelkojen taseesta pois kirjaamista IFRS 9:n vaatimusten perusteella
 - Käsitelty valvontatapauksia koskien uuden arvonalentumismallin käyttöä
 - Laadittu kommenttikirje IFRS 9:n muutoksesta *Prepayment Features with Negative Compensation* (voimaan 1.1.2019)
- ESMAn ja EBAn tilintarkastusasioiden työryhmät
 - Kommenttikirjeet ISA 540:n muutoksista *Auditing Accounting Estimates and Related Disclosures*
- ESRB – Euroopan järjestelmäriskikomitea – arvioinut IFRS 9:n käyttöönoton vakausvaikutuksia

IFRS 9:n käyttöönotto – Fivan toimenpiteitä

- Osallistunut EKP:n pankkivalvonnan suomalaisten merkittävien luottolaitosten IFRS 9:n käyttöönoton seurantaan
 - Valvojan odotukset vs. luottolaitoksen dokumentaatio
- Fivan kysely, jossa hyödynnettiin EBAn vastaavaa kyselyä
 - Kaikki suomalaiset erilliset luottolaitoskonsernit tai -ryhmät
- Suorittanut osaan suomalaisista pankeista EKP:n pankkivalvontaa vastaavan arvioinnin luottolaitoksen dokumentaation tasosta verrattuna valvojan odotuksiin
 - Loput pankit vuoden 2018 alkupuolella
- Valvojan ja tilintarkastajan vuoropuhelut vuoden loppuun mennessä
- Tapaamiset pohjoismaiden pankkivalvojien kanssa

- Projektihallinto pääasiallisesti asianmukainen
- Rinnakkaisajot lyhentyneet alun perin suunnitelluista
- Luokittelun vaikutukset liiketoimintamallin osalta vähäisiä, SPPI-testin osalta vähäisiä tai kohtuullisia
 - Suomessa erityisesti rahastosijoitusten luokittelu muuttuu
- Suurimmat taloudelliset vaikutukset arvonalentumismallin käyttöönotosta, erityisesti ns. vakavaraisuudessaan standardimallia soveltavien osalta
- Arvonalentumismallien käyttöönottoon liittyvät haasteet
 - Resurssien saatavuus
 - Datan laatu ja saatavuus
 - Tulevaisuuteen suuntautuneen (Forward looking) informaation sisällyttäminen laskentaan
 - Luottoriskin merkittävän lisääntymisen määrittäminen
 - Odotettavissa olevan luottotappion laskenta
- Laskennassa sovelletaan yleisesti arvonalentumismallia: $PD \cdot LGD \cdot EAD$
- Lähes kaikki pankit jatkavat IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa tässä vaiheessa
- IFRS 9:n dokumentaatio on keskeneräistä, pääasiassa alustavia, varsinaiset prosessiohjeet ja laskentamanuaalit ovat vielä työn alla

ESMAN IFRS-valvonnan painoalueet vuoden 2017 tilinpäätöksissä

IFRS 9, IFRS 15 ja IFRS 16

ESMAN valvonnan painoalueet vuoden 2017 tilinpäätöksissä

- Vuoden 2017 tilinpäätöksissä tietoja IFRS 9:n ja IFRS 15:n ja IFRS 16:n käyttöönoton vaikutuksista
- IFRS 9:n ja IFRS 15:n osalta annettavissa vaikutustiedoissa huomioitava ESMAn 2016 julkistetut kannanotot
- Koska tilinpäätös julkaistaan standardien käyttöönoton aloittamishetken jälkeen, odotus on, että aikaisempia analyyseja vaikutuksista täydennetään
- www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-340_esma_european_common_enforcement_priorities_2017.pdf

1.1.2018 jälkeen julkaistavassa tilinpäätöksessä täydennetyt IFRS 15:n ja IFRS 9:n vaikutustiedot

- IFRS 15 ESMAN tunnistamia mahdollisia kriittisiä vaikutustietoja
 - IFRS 15.22-30 suoritevelvoitteiden yksilöimisvaatimusten vaikutukset
 - Ei-palautettavat etukäteismaksut (IFRS 15.B48-B51)
 - Tulouttamismallien vaikutus, kuten ajan kuluessa täytettäviin suoritevelvoitteisiin sovellettava tuotokseen perustuva menetelmä (IFRS 15.B15)
 - Päämies-agentti-järjestelyjen vaikutus (IFRS 15.B34-B38)
 - Muuttuva vastike osana transaktiohintaa ja siihen liittyvä harkinta (IFRS 15.50, 15.53, 15.56, 15.57)
 - Transaktiohintaan sisältyvä rahoituskomponentin vaikutus tuloutettavaan liikevaihtoon (IFRS 15.61 ja 15.62)
 - Lisenssin myöntäminen ja pääsy yhtiön henkiseen omaisuuteen (Intellectual property, IFRS 15.B58)
 - Sopimuksen saamisesta ja täyttämisestä aiheutuvat menot (IFRS 15.91 ja IFRS 15.95)

ESMAN valvonnan painoalueet vuoden 2017 tilinpäätöksissä – IFRS 9

- Sääntelyssä muutos: Rahoitusvelkojen ehtojen muutokset, jotka eivät johda taseesta poiskirjaamiseen
 - Jos muutoksen vaikutus on olennainen suhteessa IAS 39:ään, yhtiön tulisi selostaa laatimisperiaatteen muutosta ja sen vaikutusta
- IFRS 9 – ei rahoitustoimintaa harjoittavat listayhtiöt
 - Vaikutustietoja tulisi antaa suhteessa rahoitusinstrumenttien tärkeyteen yhtiöiden liiketoiminnassa
 - IFRS 9:n käyttöönoton merkittävimmistä vaikutuksista sekä laadullisia että määrällisiä tietoja
 - Saamisten arvonalentumisten huolellinen arviointi, erityisesti merkittävän luottoriskin lisääntymisen (SICR) määrittäminen
 - Mikäli soveltaa uusia suojauslaskentavaatimuksia, niin tiedot soveltamisen vaikutuksista

ESMAN valvonnan painoalueet vuoden 2017 tilinpäätöksissä – IFRS 9 ja luottolaitokset

- Kvantitatiiviset vaikutustiedot erikseen koskien rahoitusvarojen luokittelua, arvonalentumisia ja suojauslaskentaa
- Pääasialliset syyt käyttöönoton vaikutuksiin
- Johdon harkinnan käyttö
 - Liiketoimintamallien määrittely
 - Myynnin määrittely pitää-ja-kerätä rahoitusvarojaliiketoimintamallissa
 - Merkittävä luottoriskin kasvu (SICR)
 - Maksukyvyttömyyden määritelmä
 - Eteenpäin suuntautuva informaatio (FLI) arvonalentumismallissa (ECL)
- Merkittävän luottoriskin kasvun arviointi on luonteeltaan suhteellista, joskin standardin tavoitteiden mukaisten absoluuttisten ja suhteellisten kriteerien yhdistelmä on mahdollista
- Huomioitava liitetietojen lisääntyminen tulevissa tilinpäätöksissä
- Muita seikkoja
 - IFRS 9:n vakavaraisuusvaikutustiedot
 - IFRS 9 ja vakuutusyhtiöt
 - Järjestämättömät luotot

Johdon harkinnan käyttö –
Perustelut dokumentoitava
Tarkastusvaliokunnan
kriittinen ja itsenäinen
näkökulma

- IFRS 15 ja IFRS 9 – vuosien valvontatyö edessä
 - Listautumisten ja full review -valvonnan yhteydessä kysymyksiä ja dokumentaatiopyyntöjä ml. tarkastusvaliokuntamateriaali
 - Tilinpäätöksissä 2017 esitettyjen vaikutustietojen valvonta
 - IFRS 9:n osalta pankkivalvojana tehdyn työn hyödyntäminen IFRS-valvonnassa
 - Arvon alentumismallit keskiössä
 - Luottoriskien hallinta
- IFRS 16 *Vuokrasopimukset*
 - IFRS 16:n käyttöönoton dokumentointi
 - Olennaisuuden taso, jota käytetty arvioitaessa muutosten vaikutuksia
 - Julkistettavien laatimisperiaatteiden taustalla
- IFRS 17 *Vakuutusopimukset*
 - Fiva seuraa tiiviisti IFRS 17:n hyväksyntää Euroopan lainsäädännöksi

Tulevaa IFRS-sääntelyä

- Keskustelupaperi Principles of Disclosure
 - IASB edelleen kehittää liitetietojen sääntelyä
 - Linjausten kohteena mm. tehokkaan viestinnän periaatteet, päälaskelmien ja liitetietojen rooli, tiedon esittämispaikka, tuloksellisuuden tunnusluvut laskelmissa (esim. EBIT, EBITDA), laatimisperiaatteet
- ESMA käsitellyt kommentointiaan varten keskustelupaperia laajasti; ESMA:n mielestä
 - Ei pelkästään sääntely vaan yhtiön soveltaminen (käyttäytyminen) parantaa tiedon laatua (esim. tiedon olennaisuuden ja merkityksellisyyden vaatimuksen arviointi)
 - Tilinpäätöksen oikeellisuus ja yhtenäisyys tulee säilyttää, kun kehitetään viittaamistekniikkaa koskevaa yleistä periaatetta.
 - Tulisi ottaa huomioon teknologinen kehitys, kuten digitaalinen raportointi, ja tilinpäätöksen rajat suhteessa yhtiön muuhun raportointiin
 - Tuloksellisuutta kuvaavien tunnuslukujen sisällyttäminen tilinpäätöksiin tulee olla linjassa oikean kuvan periaatteiden kanssa

- IAS 1:n ja IAS 8:n muutosehdotukset Definition of Material
 - ESMA kannattaa ehdotettua olennaisuuden määritelmän muutosta, mutta odottaa sanan 'obscuring' selkeyttämistä.

Information is material if omitting, misstating or obscuring it could reasonably be expected to influence decisions that the primary users of a specific reporting entity's general purpose financial statements make on the basis of those financial statements

- IAS 8:n muutosehdotus Accounting Policies and Accounting Estimates
 - ESMA:n mielestä laatimisperiaatteiden ja kirjanpidollisten arvioiden määritelmien ero on parantunut, mutta eroa tulisi edelleen selkeyttää

Ajankohtaista kansallisesta tilinpäätössääntelystä

- Kirjanpitolautakunnan (1963/2016) suojauslaskentaa koskevaa lausuntoa täydennetty lisäohjeistuksella
 - Suomen Tilintarkastajat ry 1/2017 Ohje suojauslaskennasta ja johdannaissopimusten käsittelystä liitetiedoissa
 - Kysymyksiä ja vastauksia erilaisista suojaustilanteista (korkoriski, sähkön hintariski, ennustetun myynnin valuuttariski)
 - Suojaussuhteen dokumentaatio ja liitetiedot

www.suomentilintarkastajat.fi/toimintamme/ajankohtaista/uutiset/ohje-suojauslaskennasta-ja-johdannaissopimusten-kasittelysta-liitetiedoissa

IFRS 13 – ESMA:n selvitys ja Fivan havainnot

Nina Oker-Blom, tilinpäätösasiantuntija

- ESMAn selvitys IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen*
 - Selvityksen tausta ja laajuus
 - Julkaistun selvityksen/raportin tavoite
- ESMAn selvityksen tuloksia
- Fivan valvonta ja havaintoja

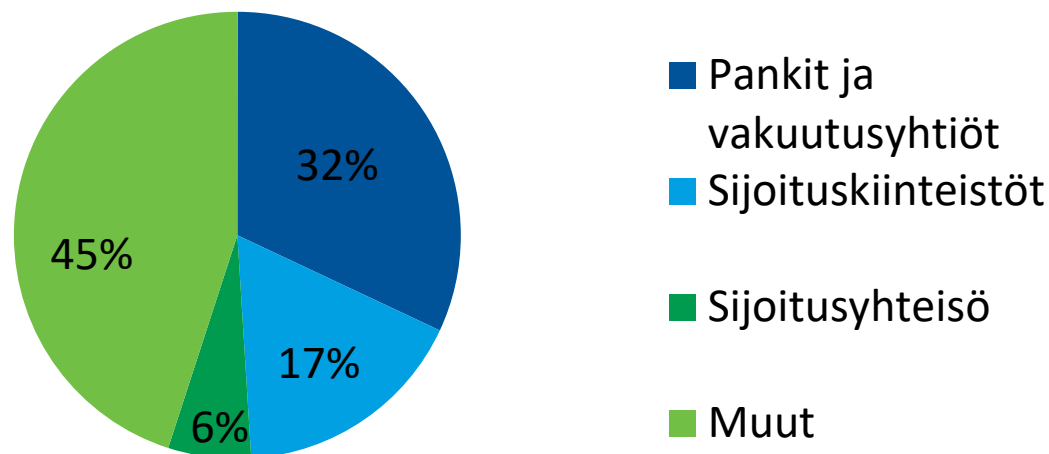
- ESMA julkaisi 12.7.2017 selvityksen perusteella raportin Review of Fair Value Measurement in the IFRS financial statements (ESMA32-67-284)

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-67-284_report_on_ifrs_13_fair_value_measurement.pdf

- Tarkoitus ja raportin tavoite
 - Yleiskatsaus miten tiettyjä IFRS 13 -standardikohtia sovelletaan Euroopassa
 - Standardin noudattaminen
 - Vertailukelpoisuus
 - ESMAN kommentti IASB:n lausuntopyyntöön liittyen IFRS 13 käyttöönoton vaikutusten arviointiin (IFRS 13 Post Implementation Review - PIR)

- Työ tehtiin julkaistujen liitetietojen pohjalta
- Kohdistui 2015 tilinpäätöksiin
- Otannassa 78 eurooppalaista listayhtiötä
- Otannan yhtiöissä käypään arvoon arvostettavien varojen määrä oli keskimäärin n. 40% suhteessa kaikkiin varoihin
- Toimialajakauma:

- Tilinpäätöksessä esitettävät liitetiedot
- Laskentayksikkö
- Toimivat markkinat
- Johdannaisten arvonoinnissa
 - Vastapuoliriskikorjaus Counterparty risk adjustment CVA
 - Oma luottoriskikorjaus Own performance risk DVA
 - Cost of funding of (un)collateralised derivatives transactions FVA

- Otoksen listayhtiöiden todettiin esittävän IFRS 13 liitetietoja melko hyvin
 - Toistuvasti määritettävät käyvät arvot: rahoitusinstrumentteja ja sijoituskiinteistöjä
 - Vain harvat kertaluonteisesti määritettävien käypien arvojen liitetiedot kuuluvat IFRS 13 soveltamisalaan
 - 12% otannan yhtiöistä esitti IFRS 5:n mukaan arvostettujen käypien arvojen liitetiedot. Käytettyjä arvonmääritysmenetelmiä tai syöttötietoja kertoi harva
- Viesti yhtiöille:
 - Täsmällistä yhtiökohtaista tietoa
- Viesti IASB:lle:
 - IFRS 13:n soveltamisalan laajentaminen liitetietojen osalta myös kertaluonteisesti käypiin arvoihin arvostettaviin
 - ESMAn mielestä liitetietojen laatu on yhtä tärkeä kuin minimivaatimusten täyttäminen

- Eri näkemyksiä miten arvostetaan toimivilla markkinoilla noteerattu tytäryhtiö-, yhteisyritys- tai osakkuusyhtiösijoitus:
 - a) PxQ maksimoi havainnoitavissa olevat syöttötiedot tai
 - b) Sijoituskokonaisuus arvostusmallia käyttäen matalammalla syöttötietohierarkialla
- ESMA 2013: yhtiöiden odotetaan kertovan analyysista liittyen harkintaan, jota käytetty laskentayksikön määrittelyssä
- Viesti yhtiöille:
 - ESMA kehottaa yhtiötä antamaan yhtiökohtaista tietoa, miten käyvät arvot on määritetty kun PxQ ei ole käytetty, sekä perustelemaan lähestymistapa
 - ESMA odottaa täsmällisiä tietoja syöttötietoihin tehtävistä oikaisuksista
- Viesti IASB:lle:
 - ESMA kehottaa IASB:ta antamaan lisäohjeistusta siihen, milloin tulee noudattaa muokkaamatonta PxQ:ta ja milloin tulee antaa laskentayksikön ominaispiirteille suurempi painoarvo (IFRS 13.69 ja IFRS 13.80).

- 17% otannan yhtiöistä kertoi poikenneensa noteeratusta hinnasta. Merkittävin syy poikkeamiin oli transaktioiden määrän vähäisyys markkinoilla.
- Viesti yhtiöille:
 - Yhtiön tulee antaa selkeä kuvaus, onko (noteerattuja) hintoja muokattu ja miksi (IFRS 13.93(d))
 - Yhtiön tulee esittää prosessi- ja tilannekuvaus, mistä käy ilmi, miten yhtiö päätenyt siihen, ettei noteerattu hinta tai transaktiohintaa edusta käypää arvoa (IFRS 13.92)
- Viesti IASB:lle:
 - Lisäesimerkit valaisemaan, mitä liitteen B tarkemmalla liiketoimien tai hintanoteerauksien analysoinnilla tarkoitetaan ja miten yhtiön tulee arvioida annettujen esimerkkitekijöiden merkittävyyttä ja merkityksellisyyttä

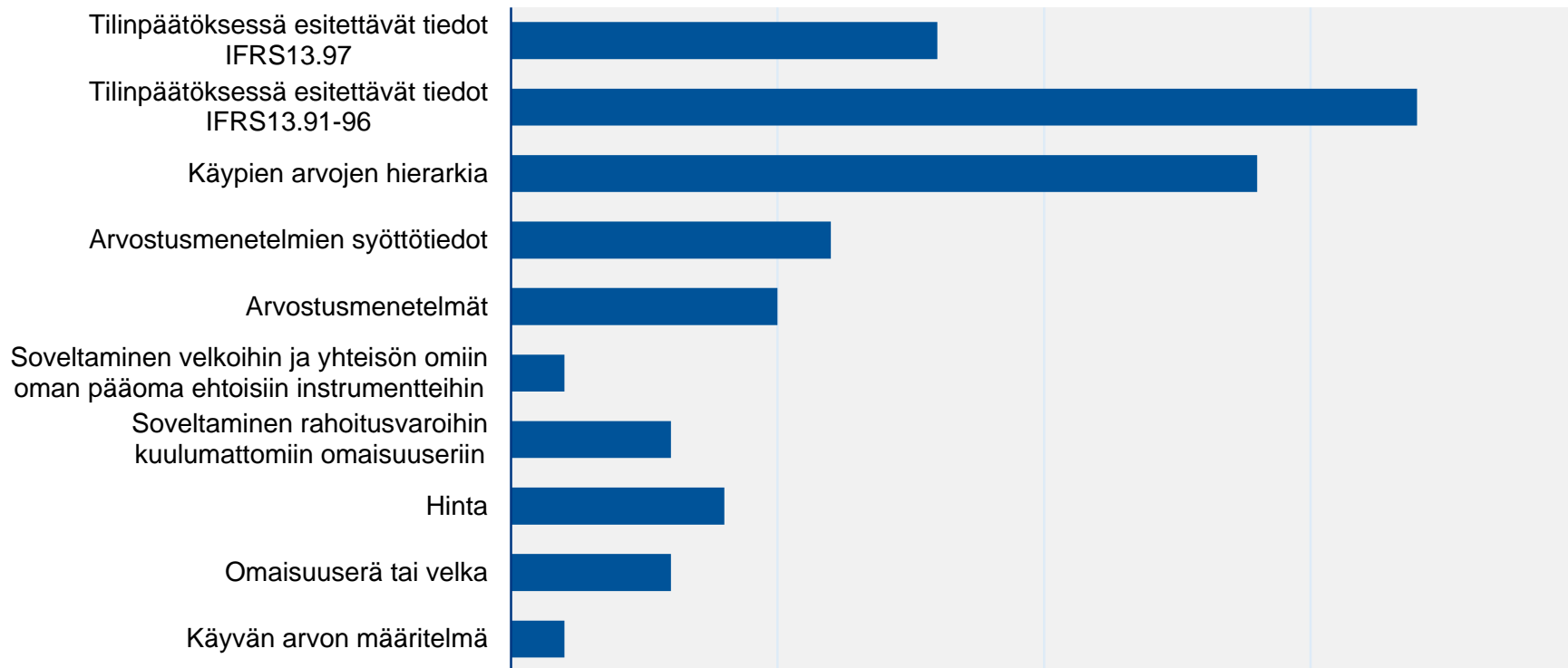

- Relevantti vain osalle otannan yhtiöistä, jotka olivat pääasiassa suuria rahoitussektorin yhtiöitä
 - 22% yhtiöistä eivät esittäneet mitään tietoa CVA:sta (yleisin)
 - Muiden osalta esitettyjen tietojen laatu ja laajuus vaihteli
- Viesti yhtiöille:
 - ESMA kannustaa yhtiöitä selittämään oikaisujen perusteita ja avaintekijöitä (kunkin oikaisun osalta erikseen)
 - (ESMA kiinnittää yhtiöiden huomion siihen, ettei) historiallinen tieto tai yhtiökohtaiset syöttötiedot ole IFRS 13:n mukaisia ellei ole viitteitä siitä, että ne ovat yhdenmukaisia markkinaosapuolien näkemysten kanssa
 - ESMA suosittaa, että yhtiöt seuraavat arvostusmenetelmien markkinakäytäntöjen kehittymistä ja varmistavat, että käyvän arvon määrittäminen / oma arvostus vastaa poistumishintaa (exit price) markkinoilla
- Viesti IASB:lle:
 - ESMA ehdottaa, että IASB jatkaa markkinakäytänteiden seuraamista

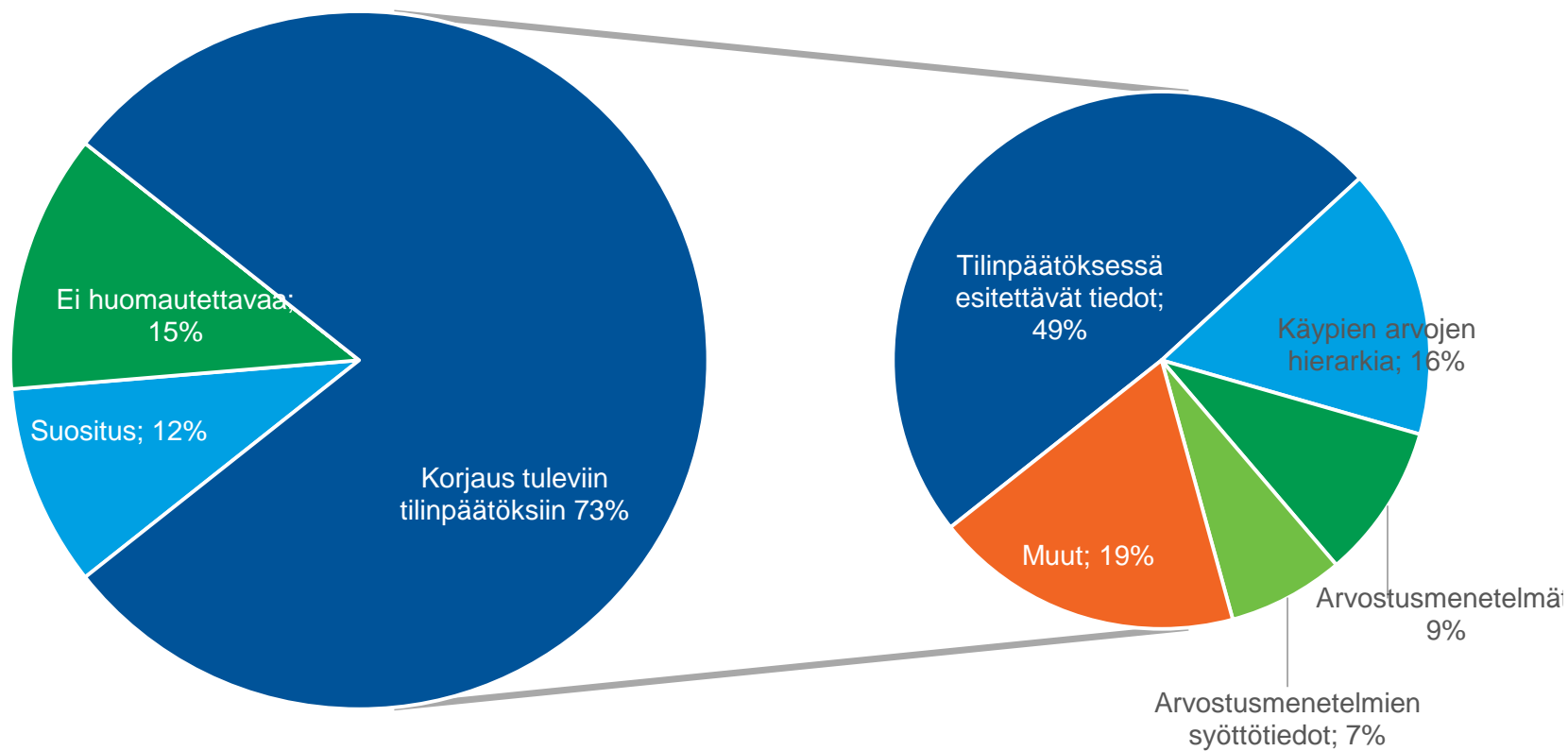

- Valvonta on kohdistunut
 - Arvostusmenetelmiin
 - Dokumentointiin
 - Liitetietoihin
- Havainnoista
 - 60% rahoitussektorin yrityksistä
 - 40% muista kuin rahoitussektorin yrityksistä
- Myös vakavia havaintoja ja laatu ei yllä ESMA:n selvityksen kuvaamaan tasoon

Havaintojen kohdistuminen standardikohdittain

Edellytyksenä korjaus tuleviin tilinpäätöksiin

- Arvostusmenetelmistä (IFRS 13.61-66)
 - Periaatteet omaisuuserän (rahoitusinstrumentteja) arvostusmenetelmien määrittelystä puuttuvat
 - Menetelmiä ei käsitellä yhtiön sisäisessä ohjeistuksessa tai dokumentoinnissa / menetelmäkuvaukset yleisluontoisia tai puuttuvat
- Arvostusmenetelmien syöttötiedoista (IFRS 13.67-71)
 - Arvostamisessa käytettyjen syöttötietojen määrittely puuttuu
- Käypien arvojen hierarkiasta (IFRS 13.72-90)
 - Hierarkiatasolla 2 luokittelu riittämättömän analysoinnin perusteella
 - Toimivien markkinoiden määrittely puutteellista
 - Ei määritelty mihin syöttötietoihin hierarkialuokittelu perustuu
 - Dokumentoinnista ei käy ilmi johdon käyttämä harkinta

- 40% havainnoista rahoitussektorin yrityksistä, 60 % havainnoista muista kuin rahoitussektorin yrityksistä
- Erityisesti rahoitusinstrumenttien osalta yhtiöillä puutteita:
 - Käyvän arvon hierarkiaa ei esitetty tai siitä puuttuu instrumentteja
 - Arvostusmenetelmiä ei ole esitetty
 - Syöttötietoja ei esitetty
- Käytännössä vaatimus edellyttää esittämään lähes kaikkien rahoitusinstrumenttien käyvän hierarkian tason (IFRS 13.97)

Parempaa viestintää markkinoille

- IASB:n liitetietoprojektissa tunnistetut hyvän information piirteet: mm. yhtiökohtaisuus, ymmärrettävyys, merkityksellisen tiedon korostaminen ja vertailukelpoisuuden ottaminen huomioon

Läpinäkyvää ja laadukasta informaatiota käyvistä arvoista ja niiden luotettavuudesta

FINNISH PATENT AND REGISTRATION OFFICE

We help you succeed.

Listayhtiöiden tilintarkastajien valvonta

Fivan listayhtiötilaisuus 2017

Riikka Harjula / Maria Koivusalo

Tilintarkastajien valvonta

Ketjun / PIE-yhteisön oma laadunvalvontajärjestelmä (ISQC1)

Tilintarkastusvalvonta

Valittu tilintarkastaja/
Päävastuullinen
KHT- Partner

Group team
KHT- senior manager

Tiimit ulkomailta
CPA-manager
- Associate

BU tiimit Suomessa
KHT-manager
- Manager
- Associate

IFRS Desk

Tax

Laaduntarkastus

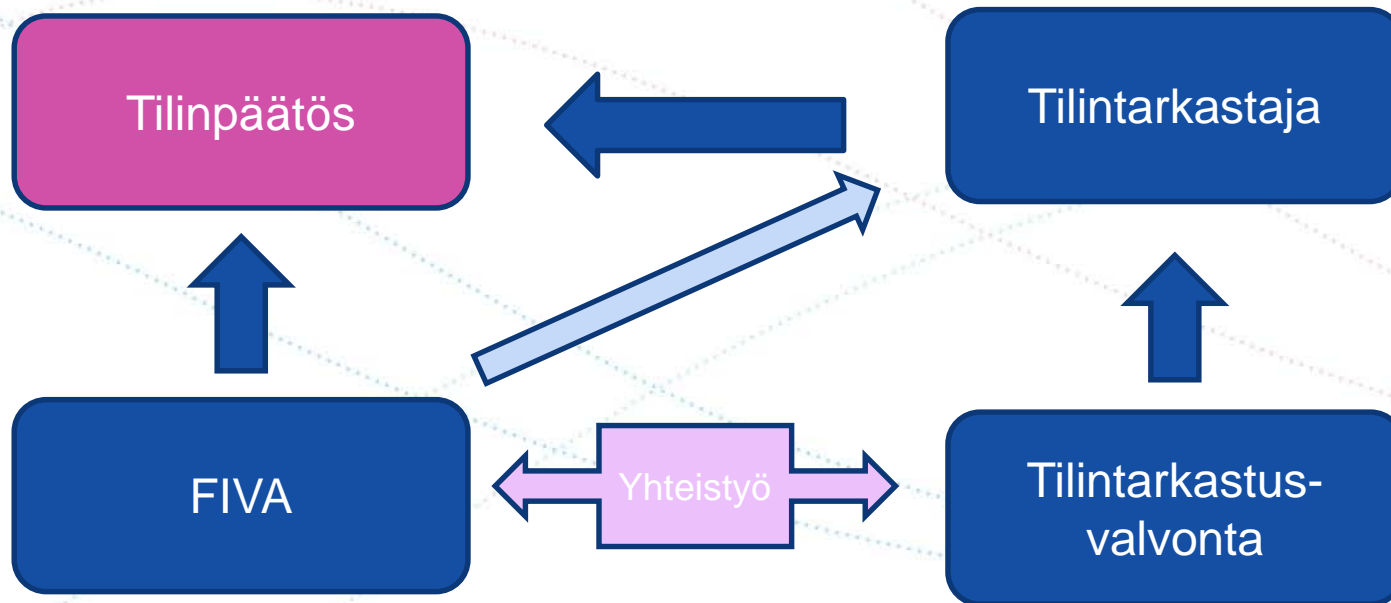
- Yhteisön laadunvalvontajärjestelmä 3 v välein
- Henkilötilintarkastaja 3 tai 6 v välein
- Päätös laaduntarkastuksen tuloksesta on julkinen asiakirja

- Hyväksymisen edellytysten valvonta
- Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen

Tutkinta-asiat

- Kantelu tilintarkastajan / yhteisön toiminnasta
- TILA päättää seuraamuksista, mm
 - Huomautus
 - Varoitus
 - Hyväksymisen lakkauttaminen

Luotettavat tilinpäätöstiedot – yhteinen tavoite, erilaiset roolit

Tilintarkastusvalvonta valvoo tilintarkastajan toimintaa

- Tilinpäätös voi olla oikein vaikka tilintarkastajan toiminnassa olisi puutteita tai moitittavaa
- Tilinpäätös voi olla virheellinen vaikka tilintarkastaja olisi toiminut moitteettomasti
 - Riittävät tarkastustoimenpiteet ja niiden mukainen raportointi
 - Tilintarkastuskertomus !

Tilintarkastuksen laatu

- Tilintarkastuksen laadun hajonta on suuri
- Listayhtiöiden tilintarkastajia säätelee EU PIE-asetus, mm.
 - Tiukemmat riippumattomuussäännöt
 - EQCR toimeksiantokohtainen laadunvalvontatarkastus
 - Laaduntarkastus kolmen vuoden välein

Miten yhtiö voi edesauttaa tilintarkastuksen onnistumista

- Aika on usein kriittinen tekijä
 - Jos jonkin asian käsittely askarruttaa, nosta ajoissa esiin
 - Pyri toimittamaan tilintarkastajalle tämän pyytämä materiaali pyydetyssä aikataulussa
- Jos epäselvää miksi/mitä materiaalia tilintarkastaja pyytää > kysy ja tarkenna
- Kaikkien edun mukaista on se, että mahdolliset virheet huomataan ja korjataan ja vaikeat/harkintaa vaativat asiat käsitellään hyvissä ajoin

KIITOS !

tilintarkastusvalvonta@prh.fi

www.prh.fi

Listayhtiöiden tilinpäätösraportointi digiaikaan

Riitta Pelkonen, tilinpäätösasiantuntija

Hanna Heiskanen, johtava digitalisaatioasiantuntija

Yhtenäinen sähköinen raportointimuoto listayhtiöiden tilinpäätöksiin vuodesta 2020 alkaen

Raportointivaatimukset:

- Avoimuusdirektiiviä muutettiin vuonna 2013 (2013/50/EU artikla 4(7):
 - Listayhtiöiden on raportoitava tilinpäätöksensä ja toimintakertomuksensa (“Annual Financial Report”, AFR) yhtenäisessä sähköisessä raportointiformaatissa (ESEF: European Single Electronic Format) vuoden 2020 tilinpäätöksistä alkaen

Avoimuusdirektiivin perustelut:

- Yhdenmukaistettu sähköinen raportointimuoto hyödyttäisi suuresti liikkeeseenlaskijoita, sijoittajia ja toimivaltaisia viranomaisia, sillä se tekisi raportoinnin helpommaksi ja edistäisi tilinpäätösten saatavuutta, analysointia ja vertailukelpoisuutta

Raportoitu tieto strukturoitussa muodossa vs. pdf-muoto

- Strukturoitu data hyödynnettävissä huomattavasti paremmin ja joustavammin verrattuna ei-strukturoidussa muodossa olevaan

Avoimuusdirektiivistä tekniseen sääntelystandardiin (RTS) – kuinka ESEF toteutetaan

- Komission mandaatti ESMA:lle v. 2013 laatia avoimuusdirektiivin vaatimusten mukainen luonnos tekniseksi sääntelystandardiksi (RTS), jossa määritellään sähköinen raportointimuoto
- ESMA:ta konsultaatiopaperi 9/2015 sisältäen ensimmäisen kustannus-hyöty-analyysin ja ensimmäiset RTS:n ehdotukset ESEF:n sisällöksi
- ESMA:ta konsultaatiopaperin palautteen yhteenveto 12/2016: tarkennettu toinen kustannus-hyöty-analyysi ja alustavat ESEF-linjaukset
- ESMA:n RTS-luonnos perustuu XHTML:ään ja iXBRL:ään
- Field testing 7-8/2017
- RTS-luonnos lähes valmis luovutettavaksi komissiolle
- Komissio hyväksyy lopullisen RTS:n ja julkaisee sen

- XBRL (eXtensible Business Reporting Language) on suunniteltu taloudellisten tietojen, kuten tilinpäätösten ja kirjanpidon, kuvaamiseen sähköisessä muodossa
- XBRL-kieltä kehittää jäsenyritysten, organisaatioiden ja virastojen voittoa tavoittelematon yhteenliittymä XBRL International
- Taksonomia kuvaa raporttien rakenteen. Se sisältää tiedon mm. dokumentissa esiintyvistä tiedoista, niiden yhteyksistä toisiinsa sekä niistä käytettävistä nimikkeistä
- XBRL pohjautuu XML-kieleen (Extensible Markup Language), joka on metakieli rakenteellisten kuvauskielten kehittämiseksi
- XHTML (eXtensible Hypertext Markup language) on XML:n muotovaatimukset täyttävä verkkosivujen merkintäkieli
- iXBRL eli Inline XBRL on mekanismi, jolla XBRL-merkinnät viedään XHTML-dokumenttiin

Tekninen sääntelystandardi määrittelee sähköisen raportoinnin muodon, raamit ja taksonomian

Tilinpäätös ja toimintakertomus XHTML-pohjalla sisältää strukturoitua ja ei-strukturoitua dataa

XBRL-muotoinen strukturoitu data noudattaen ESMA-taksonomiaa (IFRS-taksonomia pohjana)

- IFRS-konsernitilinpäätös
 - XHTML-dokumentissa sisällä olevat konsernitilinpäätöstiedot merkitään XBRL-merkeillä (tageilla) ja ne ovat siten konekieleisesti luettavia (machine-readable)
 - XBRL-tagit lisätään XHTML-dokumenttiin Inline XBRL-teknologian kautta (iXBRL), mikä tekee dokumentista myös ihmissilmän luettavan (human-readable)

Ei-strukturoitu data (esim. pdf) tai XBRL-muotoinen strukturoitu data kansallisen taksonomian mukaisena

- Emoyhtiön erillistilinpäätös
- Hallituksen toimintakertomus

RTS:n XBRL-vaatimus

- Koskee vain konsernitilinpäätöstietoja, ei erillistilinpäätöksiä
- Ei koske hallituksen toimintakertomusta eikä esim. puolivuotiskatsauksia

v. 2020-2021 tilinpäätökset: XBRL:llä merkitään vain päälaskelmat

- Laaja tuloslaskelma, tase, rahavirtalaskelma, laskelma oman pääoman muutoksista
- Päälaskelmat merkitään yksityiskohtaisella tasolla eli tarkimmalla ESMA-taksonomian tasolla

v. 2022 tilinpäätökset: XBRL:llä merkitään myös liitetiedot

- Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja muut liitetiedot
- Liitetiedot merkitään block-tagina, jolloin yksi liitetieto on yksi teksti-blokki
- Yhtiöt voivat halutessaan käyttää myös yksityiskohtaista XBRL-merkintää

Yhtiöiden omat laajennukset taksonomiaan mahdollisia

- Jos yhtiön raportoimaa riviä ei löydy ESMA-taksonomiasta, voi yhtiö ottaa käyttöön omia laajennuksiaan taksonomiaan (extensions)
- Oma laajennus pitää liittää lähimpään kohtaan ESMA taksonomiassa, jotta rivitiedolla on yhteys ESMA-taksonomiaan (ankkurointi eli anchoring)

- ESMA-taksonomia on alkuvaiheessa RTS:n liitteenä luonnoksena, ja sitä muutetaan vuoteen 2020 mennessä ESMA-taksonomian muuttuessa IFRS-standardimuutosten takia. Päivitys jatkuu myös sen jälkeen
- EU kääntää lopullisen RTS:n ja sen liitteenä olevan taksonomian kaikille virallisille kielille
- Tilinpäätöksen kieli ja XBRL-tagit:
 - XBRL-tagit virallisella kielellä (suomi tai ruotsi) laadittuun tilinpäätösversioon
 - Muutkin kieliversiot voidaan haluttaessa merkitä
- Komission näkemyksen mukaan XBRL-tagit tulee tarkastaa, ja se on osa lakisääteistä tilintarkastusta
 - Komission arvioidaan tiedottavan asiasta viimeistään RTS:n julkaisun yhteydessä.
 - XBRL-muotoisten tietojen varmennus lisää tietojen luotettavuutta
- Helsingin Pörssi toimii Suomessa kansallisena tiedotevarastona (Officially Appointed Mechanism, OAM)
 - Nykyisin tiedotevarastoon toimitetaan tiedotteet, joissa tilinpäätösasiakirjat ja toimintakertomus pdf-liitteenä
 - Jatkossa XHTML-pohjaan kiinnitetyt XBRL-muotoiset tiedot toimitetaan tiedotevarastoon.
 - Helsingin pörssi (Nasdaq) on aktiivisesti seurannut ESMAn työtä ja varautuu mahdollisiin muutoksiin tiedotevaraston teknisissä ratkaisuihin

Tutustu:

- <http://standards.eurofiling.info>
- ESMAn field testingin tulokset (vasta tulossa)
- Kartoita palveluntarjoajien tilannetta

Seurattavat asiat:

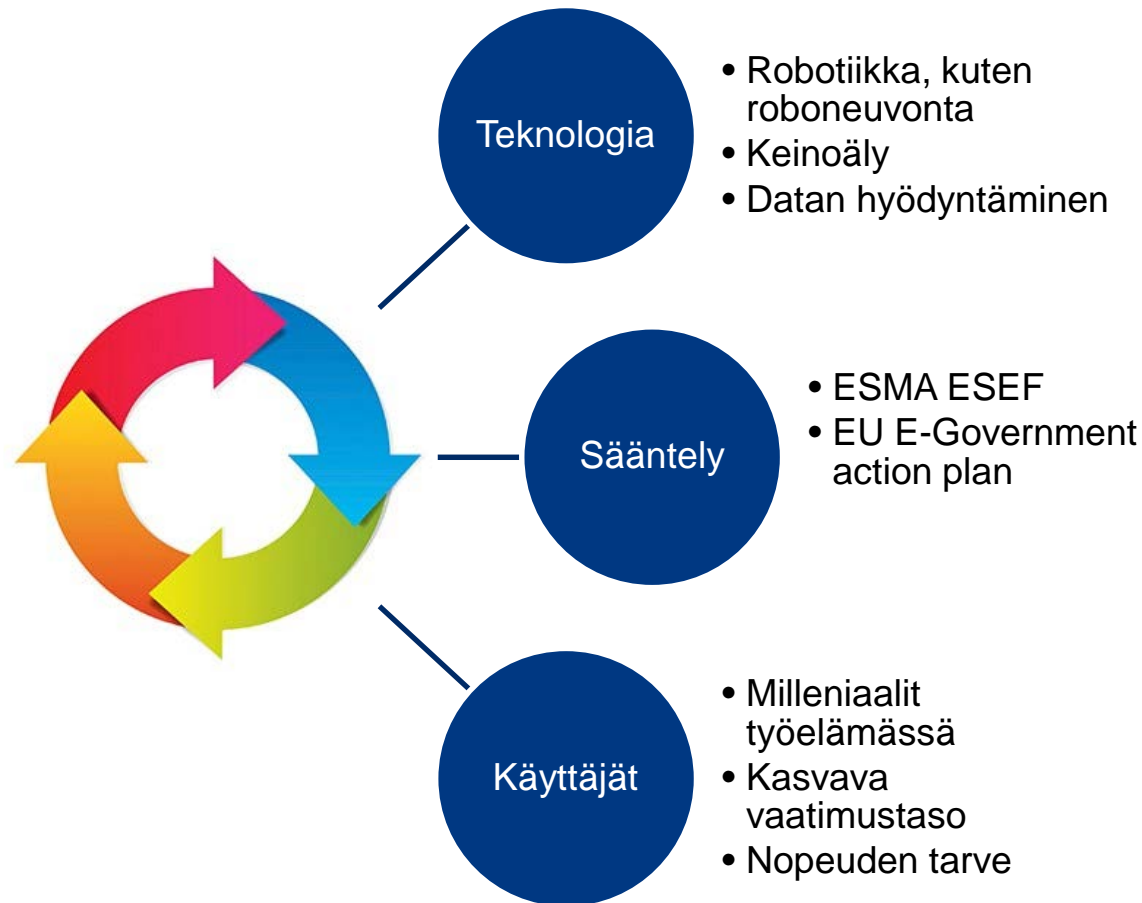
- ESMAn tekninen standardiluonnos (RTS) tulossa
- Komissiolta lopullinen tekninen sääntelystandardi (RTS) tulossa
- Tiedotevaraston (Helsingin Pörssi - OAM) tekninen ratkaisu XBRL-muotoisen datan tuomiseksi hyödyntämiskelpoiseksi on mietinnässä
- ESMA: ESEF Working Group edistämään yhtenäistä raportointia alkaen 2018
- Yhteistyö Suomessa muiden viranomaisten kanssa

Käyttöönotto
2021-2023

<https://www.esma.europa.eu/search/site/xbrl>

Tilinpäätösraportoinnin digitalisaatio jatkuu

- Tallinnan julistus 6.10.2017 määrittelee joukon toimenpiteitä vuosille 2018-2022:

*We call upon the Commission to further explore possibilities of Standard Business Reporting in view of the implementation of the **ESMA European Single Electronic Format** to make company data comparable, transparent and accessible digitally to reduce administrative burdens.*

- Nyt tehty ESEF tilinpäätöksille on todennäköisesti vain alku yhtiöiden taloudellisen tiedon digitalisoinnille

European Financial Transparency Gateway (EFTG)

- Yhdistää tiedotevarastot toisiinsa
- EU:n pilottihanke, joka toteutetaan lohkoketjutekniikalla
- Demo Q4/2017
- Toteutuksen aikataulu päättämättä
- Korvaa EEAP-hankkeen (European Electronic Access Point), jolla piti muodostaa web-portaali yhdistämään kaikkien jäsenvaltioiden tiedotevarastoista saatavaa tietoa

Business Registers Interconnect System (BRIS)

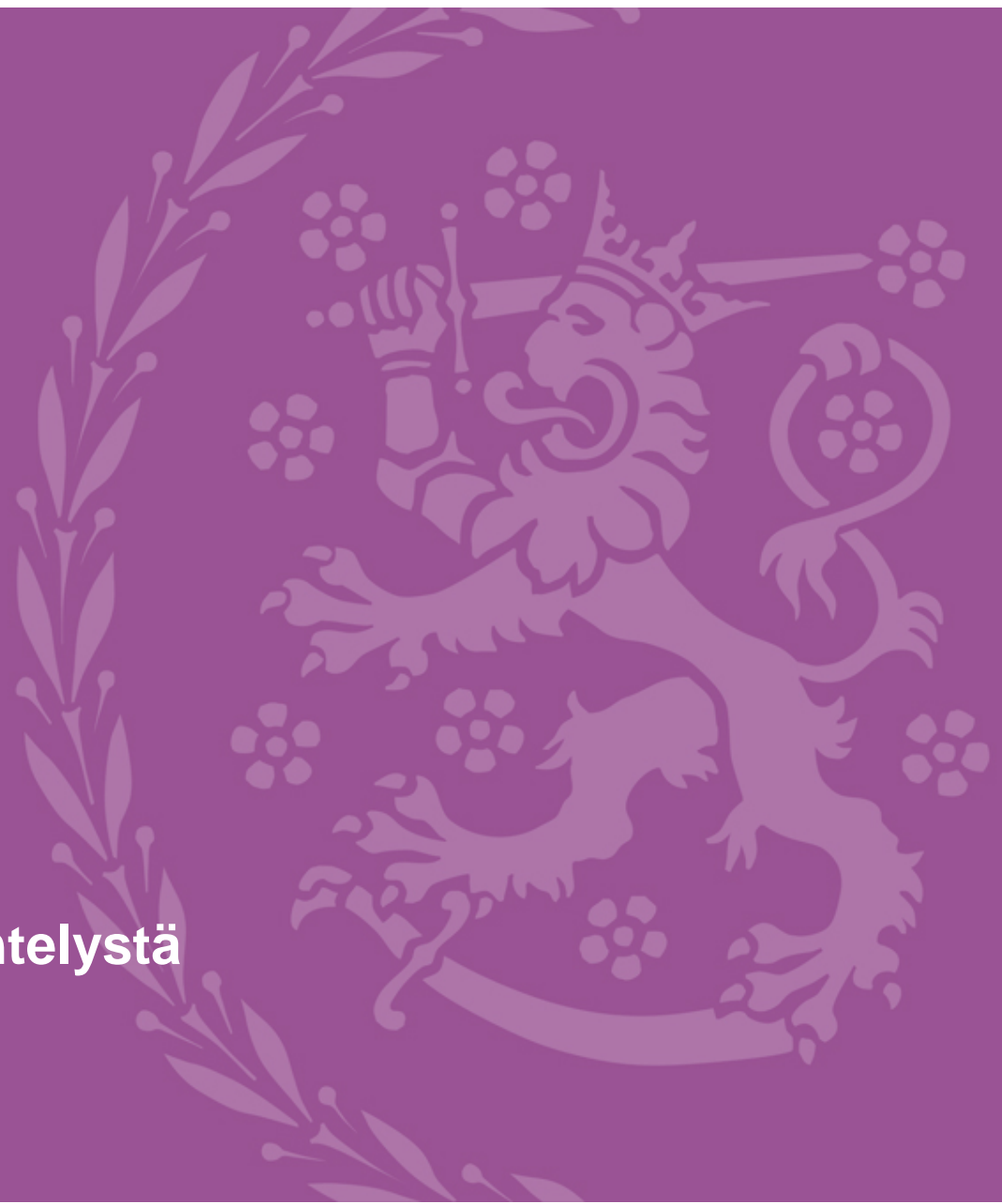
- Euroopan oikeusportaalin yrityshakutoiminto, jonka avulla voidaan hakea yrityskohtaisia tietoja eri maiden kaupparekistereistä
- Tällä hetkellä vain maksuttomat dokumentit saatavilla
- Maksamisominaisuus tulossa kesällä 2018

- Tilinpäätös 2.0 -palvelun kehittäminen lopetettu – sähköinen rakenteellinen raportointi edelleen tavoitteena
- Verohallinnon ja Patentti- ja rekisterihallituksen tavoitteena on, että yritykset voisivat raportoida tilinpäätöstiedot tulevaisuudessa sähköisesti rakenteellisessa eli strukturoidussa muodossa viranomaisille
 - Yhteisen tavoitetilan muodostus syksyn 2017 aikana
- Arkkitehtuuriselvitys loppusuoralla
- PRH:n pääjohtaja todennut julkisesti, että ensi vuonna olisi käytettävissä ainakin joitain yksinkertaisia ratkaisuja

Ajankohtaista MAR-sääntelystä

Pia Ovaska, lakimies

- Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) MIFID II -liitännäisiä säännöksiä sovelletaan 3.1.2018 alkaen
 - Organisoitunut kaupankäyntijärjestelmät (OTF)
 - Pk-yritysten kasvumarkkinat
 - Päästöoikeudet ja niihin perustuvat huutokauppatuotteet
- Raportointi omien osakkeiden hankinnasta (MAR 5 artikla)
 - Raportointi kaikkien niiden kauppapaikkojen viranomaisille, joilla osakkeet kaupankäynnin kohteena
 - ESMA ylläpitää rekisteriä kaupankäynnin kohteena olevista rahoitusvälineistä, linkki rekisteriin alla

https://registers.esma.europa.eu/publication/searchRegister?core=esma_registers_firds

- MIFID II määrittelee päästöoikeuden rahoitusvälineeksi
 - päästöoikeusjohdannaiset rahoitusvälineitä jo aiemmin
- MAR:a sovelletaan toimintaan ja liiketoimiin, ml. tarjoukset, jotka liittyvät päästöoikeuksien tai muiden niihin perustuvien huutokauppatuotteiden huutokauppaan huutokauppapaikassa
 - sisäpiiritiedon väärinkäytön kieltö, sisäpiiritiedon ilmaisukieltö ja markkinoiden manipuloinnin kieltö
- MAR:n velvoitteet sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiiriluettelojen ylläpidosta, johdon liiketoimien julkistamisesta ja markkinoiden tunnustelusta koskevat myös tiettyjä päästöoikeuksien markkinoilla toimivia markkinaosapuolia
 - raja-arvot omistuksessa, määräysvallassa tai vastuulla olevien laitosten tai ilmailutoimintojen päästöille ja lämmöntuotannolle:
 - hiilidioksidiekvivalentti: vähintään 6 miljoonaa tonnia vuodessa
 - lämmöntuotanto: vähintään 2430 MW vuodessa
 - raja-arvot alittavien toimijoiden tieto omista fyysisistä toimistaan ei ole sisäpiiritietoa

- ESMA on julkaissut kaksi uutta MAR Q&A -tulkintaa, joissa täsmennetään sisäpiiriluettelon pitämiseen ja päivittämiseen liittyviä vastuita
- Liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimivalla (esim. neuvonantajat ja konsultit) on oma velvollisuus laatia/päivittää/toimittaa valvojalle oma sisäpiiriluettelonsa
- Jos liikkeeseenlaskija delegoi (ulkoistaa) oman sisäpiiriluettelonsa ylläpitämisen muulle taholle (ei puolesta tai lukuun toimiva)
 - liikkeeseenlaskija vastaa sisäpiiriluettelon ylläpitämisestä ulkoistamisen periaatteiden mukaisesti
- Jos liikkeeseenlaskija delegoi (ulkoistaa) oman sisäpiiriluettelonsa ylläpitämisen sen puolesta tai lukuun toimivalle (esim. neuvonantaja)
 - liikkeeseenlaskija vastaa oman sisäpiiriluettelonsa ylläpitämisestä ulkoistamisen periaatteiden mukaisesti
 - sisäpiiriluetteloä ylläpitävä vastaa luettelon pitämisestä liikkeeseenlaskijan puolesta tai lukuun toimimisen osalta

- Miten liikkeeseenlaskijan tulee toimia, kun sisäpiiritiedon julkistamista on lykätty MAR 17(4) artiklan mukaisesti ja tieto lakkaa olemasta sisäpiiritietoa?
 - ei velvollisuutta julkistaa tietoa tai ilmoittaa lykkäämisestä Finanssivalvonnalle, koska tieto ei enää sisäpiiritietoa ja siten MAR 17(1) artiklan soveltamisalan ulkopuolella
 - sisäpiiriluentelun ylläpitäminen tiedon luonteen muuttumiseen saakka
- Markkinoiden tunnustelua koskevien säännösten soveltuminen liikkeeseenlaskijan ei-listattuun rahoitusvälineeseen
 - tunnustelijan arvioitava tapauskohtaisesti, määräytyykö ei-listatun rahoitusvälineen hinta/arvo listatun rahoitusvälineen perusteella
 - jos hinnan/arvon määräytymisellä yhteys, MAR 11 artiklan tunnustelua koskevat vaatimukset soveltuvat
 - jos epävarmuutta yhteydestä, on suositeltavaa noudattaa MAR 11 artiklan menettelytapoja

- ESMA on 6.7.2017 julkaissut markkinoiden väärinkäyttöasetukseen (MAR) liittyvän Q&A-tulkinnan, jolla se selventää liikkeeseenlaskijan johtohenkilön lähipiirin määritelmää
- Tulkinta määrittelee sen, mikä on MAR:n 3(1)(26)(d) artiklassa tarkoitettua lähipiiriyhteisön johtotehtävissä toimimista
- ESMA:n Q&A-tulkinta on luettavissa osoitteessa www.esma.europa.eu/questions-and-answers
- Finanssivalvonnan Q&A-tulkintaa koskevan webinaarin tallenne ja esitysmateriaali löytyvät Finanssivalvonnan verkkosivuilta: www.finanssivalvonta.fi/fi/Saantely/Saantelyhankkeet/mar/Pages/Default.aspx

Johtohenkilön lähipiiryhteisön määritelmä

■ Lähipiiryhteisölle neljä itsenäistä kriteeriä:

- Johtotehtävissä toimiva henkilö tai hänen lähipiiriinsä kuuluva luonnollinen henkilö **hoitaa yhteisössä johtotehtäviä**
- Yhteisö on johtotehtävissä toimivan henkilön tai hänen lähipiiriinsä kuuluvan luonnollisen henkilön **välittömässä tai välillisessä määräysvallassa**
- Yhteisö on **perustettu** johtotehtävissä toimivan henkilön tai hänen lähipiiriinsä kuuluvan luonnollisen **henkilön hyväksi**
- Yhteisön **taloudelliset edut ovat suuressa määrin samat** kuin johtotehtävissä toimivan henkilön tai hänen lähipiiriinsä kuuluvan luonnollisen henkilön taloudelliset edut

■ Huom: MAR-lähipiiri ≠ IFRS-lähipiiri

↔ Q&A ristikkäisistä hallituksen jäsenyyksistä:

- Liikkeeseenlaskijan johtotehtävissä toimiva henkilö tai hänen lähipiiriinsä kuuluva luonnollinen henkilö hoitaa lähipiiryhteisön johtotehtäviä, jos hän *osallistuu tai vaikuttaa yhteisön päätöksentekoon liikkeeseenlaskijan rahoitusvälineillä tehtävistä liiketoimista*

- Rahoitusvälinettä koskevasta liiketoimesta päättäminen yksin, yhdessä toisen henkilön kanssa tai kollegion (esim. hallitus) jäsenenä
- Kaikenlainen muu vaikuttaminen päätöksentekoon tai valmisteluun (tosiasiallinen toiminta)
- Päätöksentekoon osallistuminen voidaan estää organisaation sisäisin järjestelyin
 - Ennakolliset järjestelyt tai jääväys päätöksentekotilanteessa
 - Päätöksenteosta pois suljettu henkilö ei muullakaan tavoin saa vaikuttaa päätöksentekoon tai valmisteluun

Havaintoja vaihtoehtoisten tunnuslukujen esittämisestä taloudellisissa raporteissa

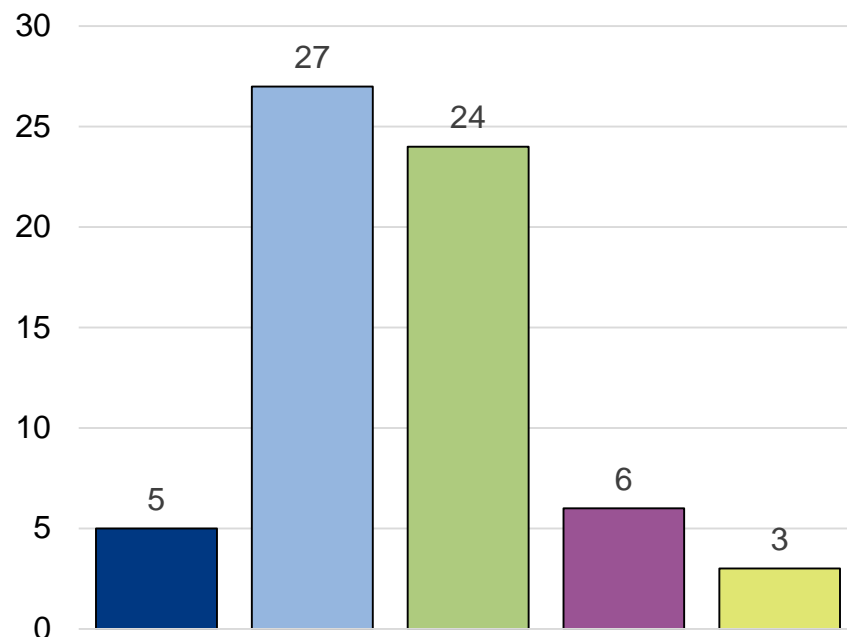
Anu Lassila-Lonka, markkinavalvoja
Minna Toiviainen, markkinavalvoja

Vaihtoehtoiset tunnusluvut kuvasivat useimmiten tuloksen kehitystä (tarkastelussa yhteensä 65 tunnuslukua)

- Kartoitus 20 listayhtiön vaihtoehtoisista tunnusluvuista
 - Enimmillään 27 tunnuslukua, vähimmilläänkin 9
- Vain IFRS-normistossa määritellyt tai nimetyt tunnusluvut jäävät ohjeen soveltamisalan ulkopuolelle
 - Tilinpäätöksessä paljon muitakin eriä
 - Jos näitä esitetään tilinpäätöksen ulkopuolella, ESMAn ohjeita sovelletaan
- ESMAn ohjeet soveltuvat myös muihin kuin oikaistuihin (tulosta) kuvaaviin tunnuslukuihin
 - Tilinpäätöksen eristä lasketut tunnusluvut, kuten ROCE, oman pääoman tuotto, nettovelkaantumisaste

- Tuotot (liikevaihto)
- Kannattavuus ja sen kehittyminen
- Pääomarakenne ja pääoman tuotto
- Rahavirta sekä rahavirran ja tuloksen tai pääoman suhde
- Muu taloudellinen suoriuskyky

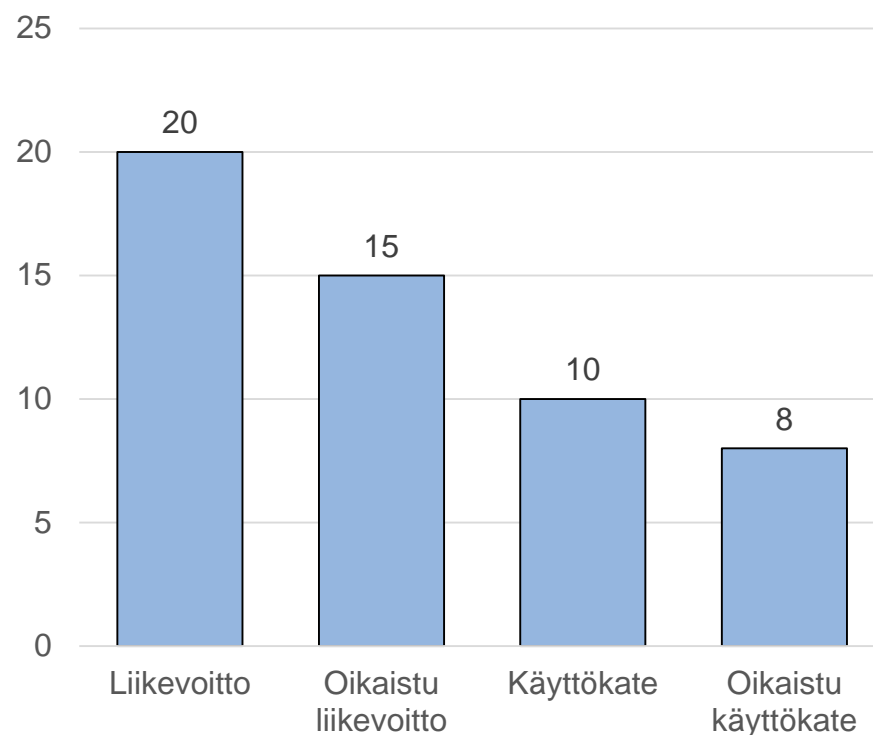
Lähde: Finanssivalvonta.

ESMA (17), Q&A 3

- Määrittely jokaisen käytettävän vaihtoehtoisen tunnusluvun osalta erikseen
 - Sanallinen selostus tai laskentakaava
 - Koskee myös oikaisueriä
- Oikaisuerien määrittely ja yksilöinti etukäteen
 - Kaikki käytettävät oikaisuerät
 - Johdonmukaisuus tilikaudesta toiseen
 - Eivät voi olla vain kuluja, jos on myös vastaavia tuottoja

Lähes kaikki yhtiöt esittivät liikevoiton lisäksi jonkin kannattavuutta kuvaavan oikaistun vaihtoehtoisen tunnusluvun

Lähde: Finanssivalvonta.

ESMA (20) ja (21), Q&A 15 ja 17

- Jokaisesta vaihtoehtoisesta tunnusluvusta selostus
 - miksi vaihtoehtoinen tunnusluku on hyödyllinen sijoittajalle
 - mihin tarkoitukseen vaihtoehtoista tunnuslukua käytetään
- Ei tulisi esittää boilerplate-tyyppisiä yleisiä selostuksia

EBITDA

Definition

EBITDA is earnings before exceptional items, share-based payment expense, share of associates' profit (after tax), net finance costs, income tax expense, depreciation and depletion (net) and intangible assets amortisation. It is an appropriate and useful measure used to compare recurring financial performance between periods. A reconciliation of profit to EBITDA is included below.

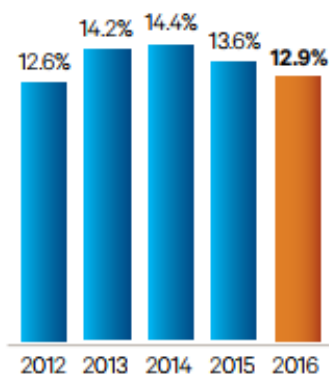
Performance

EBITDA increased by €54 million to €1,236 million in 2016 from €1,182 million in 2015. Allowing for currency movements, hyperinflation accounting and the contribution from acquisitions, underlying EBITDA increased by €80 million, the equivalent of 7%. This increase reflected earnings growth in both Europe and the Americas and slightly higher Group Centre costs. Excluding acquisitions, corrugated shipments in Europe were 1% higher year-on-year while average box prices were 1% lower. In the Americas, the strong underlying performance was driven by corrugated volume growth of 2% overall, excluding Venezuela where volumes were significantly lower in 2016. With the drop in Venezuela more than offset by the contribution from acquisitions, absolute corrugated volumes in the Americas were 20% higher than in 2015. For the Group as a whole, absolute corrugated volumes were 4% higher year-on-year.

Esimerkkejä tunnuslukukohtaisen selostuksen esittämisestä

RETURN ON AVERAGE CAPITAL EMPLOYED (ROACE)
12.9%

Definition*

This measure is defined as profit after tax before non-trading items (net of tax), brand related intangible asset amortisation and finance income and costs, expressed as a percentage of average capital employed.

Strategic Linkage

ROACE is a key measure of the return the Group achieves on its investment in capital expenditure projects, acquisitions and other strategic investments, expressed as a percentage of what resources are available to the Group.

Performance

The Group achieved ROACE of 12.9% in 2016, above the Group's target of 12%. Performance in 2015 and 2016 was impacted by the significant acquisitions completed in Q4 2015.

Link to Remuneration

Performance metric for long-term incentive plan.

APM	Description	Benefit of APM
EBITDA	EBITDA represents earnings before interest, tax, depreciation and amortisation.	Eliminates the effects of financing and accounting decisions to allow assessment of the profitability and performance of the Group.
EBIT	EBIT represents earnings before interest and tax.	Measures the Group's earnings from ongoing operations.
Free cash flow	Free cash flow comprises operating cash flow less capital expenditure.	Assesses the availability to the Group of funds for reinvestment or for return to shareholders.
Net debt	Net debt comprises total borrowings less cash and cash equivalents.	Measures the Group's ability to repay its debts if they were to fall due immediately.
ROACE	ROACE represents return on average capital employed.	EBIT expressed as a percentage of average capital employed (consolidated net assets, excluding net debt and pension assets / liabilities).
Adjusted Earnings Per Share (EPS)	Adjusted EPS is adjusted to exclude the net interest cost on defined benefit obligations.	Directors consider Adjusted EPS comparisons to be a key indicator of long-term financial performance and value creation of a Public Listed Company.

Täsmäytyslaskelma tulisi lähtökohtaisesti esittää kaikista vaihtoehtoisista tunnusluvuista

- Jos vaihtoehtoinen tunnusluku on suoraan tunnistettavissa tilinpäätöksestä, täsmäytystä ei tarvita
- Jos osatekijät on tunnistettavissa tilinpäätöksestä, laskentakaava voi olla riittävä
 - Viittaus tilinpäätöksen liitetietoon tai taseessa tai tuloslaskelmassa esitettyyn riviin selventää laskentaa
- Täsmäytyslaskelmien esittämisessä paljon puutteita
 - Puuttui kokonaan
 - Esitettiin vain tuloslaskelman oikaistuja tunnusluvuista
 - Täsmäytys tehtiin lukuun, jota ei ollut esitetty tilinpäätöksessä

ESMA 26, 27 ja 29, Q&A 2 ja 16

Esimerkki vaihtoehtoisen tunnusluvun osatekijöiden esittämisestä

RETURN ON CAPITAL EMPLOYED (ROCE)

ROCE is the adjusted operating profit before interest and tax expressed as a percentage of the net assets employed. The net assets employed reflect the net assets, excluding net debt, at the end of each reporting period.

		2016 €m	2015 €m
Net Assets	Consolidated Statement of Financial Position	1,471.5	1,293.8
Net Debt	Note 17	427.9	328.0
		<hr/>	<hr/>
		1,899.4	1,621.8
Operating profit before interest and tax	Consolidated Income Statement	328.3	246.8
Return on capital employed		<hr/>	<hr/>
		17.3%	15.2%

17 INTEREST BEARING LOANS AND BORROWINGS (CONTINUED)

Analysis of Net Debt

	2016 €m	2015 €m
Cash and cash equivalents	222.0	212.0
Derivative financial instruments	48.5	29.6
Current borrowings	(41.1)	(98.7)
Non-current borrowings	(657.3)	(470.9)
Total Net Debt	<hr/>	<hr/>
	(427.9)	(328.0)

Esimerkki täsmäytyslaskelmasta, ROCE %

The Group presents certain financial measures as defined in its external financial covenants as well as return on capital employed (ROCE) metrics as Key Performance Indicators. Net debt to EBITDA and interest cover are defined under the Group's financial covenants and reported on a proportionate consolidation basis. For financial covenant purposes these ratios are calculated based on the accounting standards that applied for the 2014 financial year, with new accounting standards adopted by the Group subsequent to 1 April 2014 disregarded. Net debt is calculated using average currency exchange rates. Average invested operating capital represents the average at the beginning and end of the period of shareholders' equity excluding net debt, net tax assets/liabilities, investment in joint ventures and associates and net retirement benefit obligations. All ratios are calculated based on unrounded figures in € million. The following tables present the calculation of these alternative measures:

	2017 €m	2016 €m	2015 €m
Calculation of return on capital employed			
Adjusted operating profit	264	188	
Add back amortisation on acquired intangible assets	(12)	(11)	
Profit before interest, tax and exceptional items from continuing operations for ROCE	252	177	
Goodwill and other intangible assets	401	390	340
Property, plant and equipment	1 061	926	750
Working capital, provisions and non-debt derivatives	394	323	339
Other	-	29	31
Invested operating capital of continuing operations	1 856	1 668	1 460
Average invested operating capital	1 762	1 564	
Return on capital employed (ROCE) %	14.3	11.3	

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi korostaa tilinpäätöksestä peräisin olevien lukujen kustannuksella

- Korostamiskieltoa ei sovelleta, jos vaihtoehtoinen tunnusluku on suoraan tunnistettavissa tilinpäätöksestä
 - Esimerkiksi tuloslaskelmassa esitetty liikevoitto
 - Lähtökohtaisesti esimerkiksi segmentti-informaation tunnusluvut
- Tulosanalyysissä IFRS-tuloslaskelman liikevoiton ja osakekohtaisen tunnusluvun lisäksi esitetty jopa kolme tai neljä vaihtoehtoista tunnuslukua
 - Käyttökate, oikaistu liikevoitto, oikaistu tulos ennen veroja ja oikaistu osakekohtainen tulos
 - Viekö huomiota pois tilinpäätöksestä peräisin olevista tunnusluvuista?
- Korostamiskielto ulottuu myös graafeihin
 - vaihtoehtoisen tunnusluvun lisäksi esitettävä myös lähin suoraan tilinpäätöksestä tunnistettavissa oleva tunnusluku

ESMA 35 ja 36, Q&A 9

- Vaihtoehtoisten tunnuslukujen esittäminen tulisi selostaa erikseen kunkin tunnusluvun osalta
- Täsmäytyslaskelmien esittämiseen tulisi panostaa: täsmäytyslaskelmien esittäminen ei koske ainoastaan oikaistuja kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja
- Oikaistujen tunnuslukujen osalta tulisi kertoa, mitä ja minkä suuruisia oikaisuja tilikaudella on tehty, ja miksi näitä oikaistuja tunnuslukuja esitetään
- Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitettäessä tulisi kiinnittää huomiota siihen, ettei esittämisestä muodostu harhaanjohtavaa kuvaa

EMIR-katsaus

Esa Pitkänen, johtava asiantuntija

- Johdannaiskauppojen **ilmoitusvelvollisuus**
 - Vastapuolet raportoivat kauppätietorekistereihin (8 kpl)
- OTC-johdannaiskauppojen **määrittelyvelvollisuus**
 - Finanssivastapuolet ja kynnysarvojen ylittävät vastapuolet
 - OTC-johdannaiskaupat viettävä keskusvastapuoliselvitykseen (CCP)
- OTC-johdannaisten **riskienhallintavelvoitteet**
 - Perustason velvoitteet kaikille vastapuolille
 - Tiukemmat velvoitteet: finanssivastapuolet ja kynnysarvojen ylittäjät
 - Vakuuksienvaihtovelvoitteet
- Keskusvastapuolten sääntely
 - Toimilupa ja valvontakollegiot
 - Riskienhallinta (vakuuksien käyttö)
- Kauppätietorekistereiden sääntely
 - Toimilupa ja ESMA:n valvonta
 - Velvollisuus toimittaa tietoja valvojille
 - Tietojen julkistamisvelvollisuus

Kynnysarvon laskenta:

- OTC-johdannaispositio konsernissa
- Avoin bruttonimellisarvo johdannaisluokassa
- Ylitys yhdessä luokassa johtaa velvoitteisiin kaikissa luokissa koko konsernissa

Johdannaisluokka	Kynnysarvot euroissa
Luottojohdannaiset	1 mrd.
Osakejohdannaiset	1 mrd.
Korkojohdannaiset	3 mrd.
Valuuttajohdannaiset	3 mrd.
Hyödyke- ja muut johdannaiset	3 mrd.

- ESMA valvoo suoraan kauppätietorekistereitä (8 kpl)
- ESMA suorittaa EMIR-datan laaduntarkastuksia yhdessä kansallisten valvojien kanssa – Suomessa Finanssivalvonta
- Tavoitteena raportointilaadun parantaminen:
 - Yleisimmät syyt raportointihäiriöihin tai virheisiin
 - FIVA: raportointisäännösten noudattaminen
 - ESMA: kauppätietorekistereiden toiminta
 - Raportointitekniisten ongelmien identifiointi ja ongelmakohtien ratkaisemisen edistäminen
 - EMIR-säännösten vastaisen toiminnan sanktiointimahdollisuus
- Valintakriteereinä hylkiytyneiden, täsmäämättömien tai parittomien raporttien absoluuttinen/suhteellinen määrä
- Finanssivastapuolet sekä finanssisektorin ulkopuoliset vastapuolet
- Selvityspyynnöt, raportointi ESMAan ja seuranta

- Keskusvastapuolet raportoisivat jatkossa listatut johdannaissopimukset (ETD) molempien vastapuolien puolesta
- Finanssisektorin ulkopuolisten vastapuolten (alle kynnyсарвоjen)
 - transaktiot finanssivastapuolen kanssa raportoitaisiin finanssivastapuolen toimesta molempien vastapuolien osalta
 - konsernin sisäisiä transaktioita ei raportoitaisi
- Ei edellytettäisi taannehtivia raportointivelvoitteita
- OTC-johdannaisten määrittelyvelvollisuus koskisi vain sitä johdannaissluokkaa, jossa kynnyсарво on ylitetty

Lisätietoa Fivan nettisivuilla:

www.finanssivalvonta.fi/fi/Saantely/Saantelyhankkeet/EMIR